

Воспитна и образовна метафизика

За некоја стварност велиме дека преминува во сферата на метафизиката во оној момент кога од реалниот свет ќе премине во светот на идеите. Тоа Платон го објаснува со примерот на клучот во восокот. Кога ќе го втиснеме клучот во восок, и потоа го отстраниме, тогаш ќе можеме да го имаме клучот испечатен иако клучот го нема. Така клучот од реалниот свет преминал во светот на идеите, односно станал мета-клуч.

Како нашиот образовен систем особено во сферата на образованието на наставниците дојде до нивото на метафизиката и стана суштина на самиот себе?

Зошто оваа професија денес е толку извалкана? Зошто денес младите се помалку ги интересира оваа професија? Зошто ефектите од образованието на наставниците се мали? И зошто во сферата на практичната примена на оваа наука ни оди тешко или скоро никако!?

Дали сме се запрашале каков е процесот на образование на кадри (наставници) кои не студирале наставнички факултети, туку во воспитно-образовниот систем влегуваат како инженери или професионалци од некоја друга област. Тие полагаат неколку педагошко-психолошки предмети (најмногу три), и со тоа стекнуваат формално право да бидат наставници и да предаваат соодветни предмети во основно и средно училиште.

Значи скоро две третини од целокупното време во задолжителното образование вака оспособените наставници скоро бз никаква пракса и искуство ги воспитуваат и образуваат генерациите. Учениците најчесто „уживаат“ од ваквите профили на наставници, а од кои очигледно е дека најголемиот број од нив не можат да се снајдат (не по своја вина). Така „наставниците“, „професорите“ почнуваат да се однесуваат според своите архаични модели од периодот кога и самите биле ученици. На тој начин се репродуцира декаденција, минато и импровизација. Така, конструирајќи сопствена метафизика, воспитно образовниот систем се повеќе се оддалечува од детето.

Во осумдесеттите години од минатиот век, започнати се најголемите реформи во образованието во САД, Јапонија, Европа, Русија и многу други земји. Целта на тие реформи е до почетокот на третиот милениум да се конституираат компетентни образовни системи, кои ќе бидат ослободени од идеолошките бариери и кои ќе бидат меѓусебно компатибилни.

Суштината на реформите се состоела, преку воспитно образовниот систем генерациите да се оспособуваат за усвојување на функционални знаења, радозналост, креативност, за смели подвизи, за ризик, за висок професионализам и одговорно однесување, за толеранција и

интеркултурализам меѓу луѓето и народите, за индивидуален продор, но и за тимска работа, значи, нов човек за новото време кое доаѓа.

На поранешните југословенски простори, во тоа време се водени многу полемики *pro et contra* реформите, развивајќи при тоа, анимозитет кон промените воопшто, и резултатот од тоа било враќање на воспитно-образовниот систем со реформите и во позиција од 1974 година.

Сите земји без исклучок кои во тој период ги започнале промените, денес се земји во кои постојат стандарди, вистински вредности и пристоен квалитет на живеење. Поентата е јасна, многу држави преку образованието а особено преку образованието на наставниците почнале да се подготвуваат за денешното време.

Сите добронамерни настојувања да ги собериме кумулативно (политички, економски, културни) па дури и целиот максимален ангажман на науката, не можат така едноставно да не преобразат и да не внесат во светот на квалитетот, ако генерациите кои се воспитуваат и образуваат останат на периферијата од случувањата, ако во нивната подготовка за времето во кое живеат, не се усвои една нова филозофија и методологија на воспитание и образование, култура на квалитет која ќе се гради во континуитет. А, тоа всушност подразбира длабоки преобразби и суштински промени насочени кон создавање на нов систем за образование на наставници. Наставници кои постојано ќе ги стимулираат неисцрпните можности на децата, кои ќе мотивираат и ќе ги научат децата да учат, да мислат и размислуваат, да делуваат и решаваат проблеми и предизвици што ги наметнува новото време, новата цивилизација предизвикана од новите технологии.

Јапонците имаат една клучна стратегија за воспитанието на својата нација. Тие преку воспитно образовниот систем градат култ кон три нешта и тоа: култ кон семејството; култ и почит кон образованието и култ кон фирмата во која ќе работат.

Доц. д-р Кирил Барбареев

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Факултет за образовни науки

31.1.2012. година